SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

RICHARD ANDERSSON

1851-1918

Höststämning

för piano

Autumn Atmosphere

for piano

Opus 8

Källkritisk utgåva av/Edition by Hans-Erik Goksöyr

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 30/Edition No. 30
2013
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Höststämning.

Pensées d'automne.

Richard Andersson.

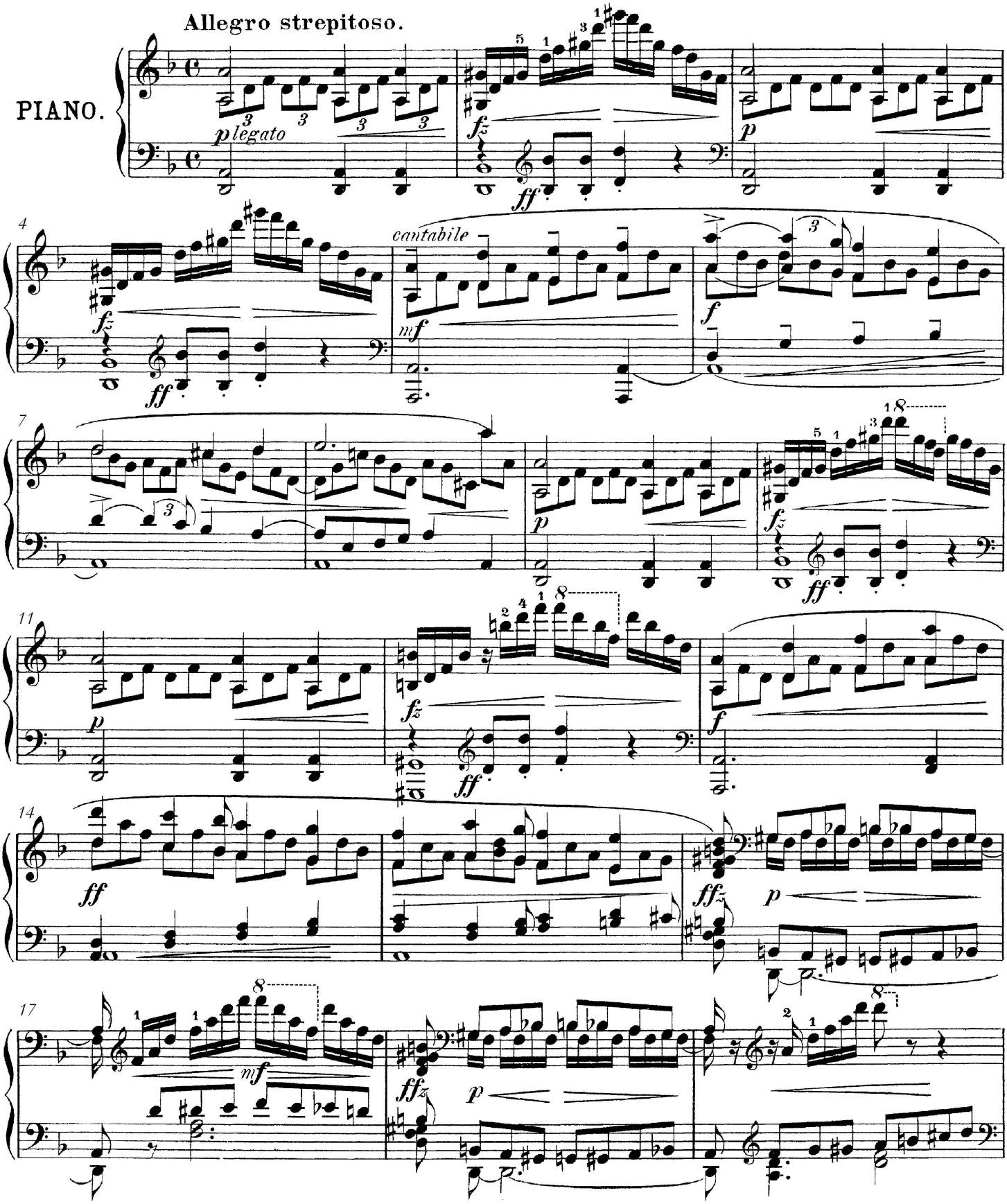

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2013. Public domain. www.levandemusikarv.se

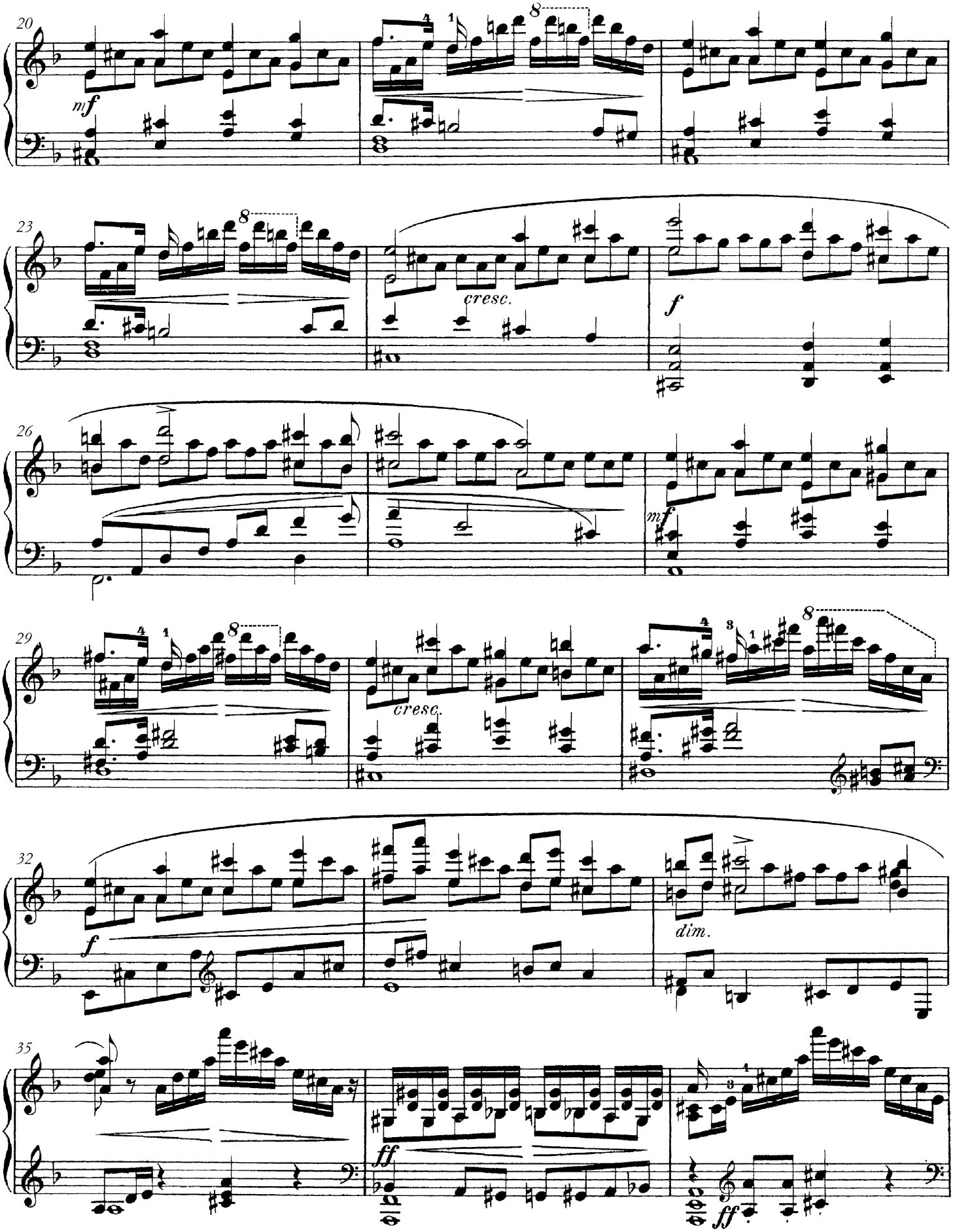
20
mf
23
cresc.
f
26
mf
29
cresc.
32
f
dim.
35
ff
ff

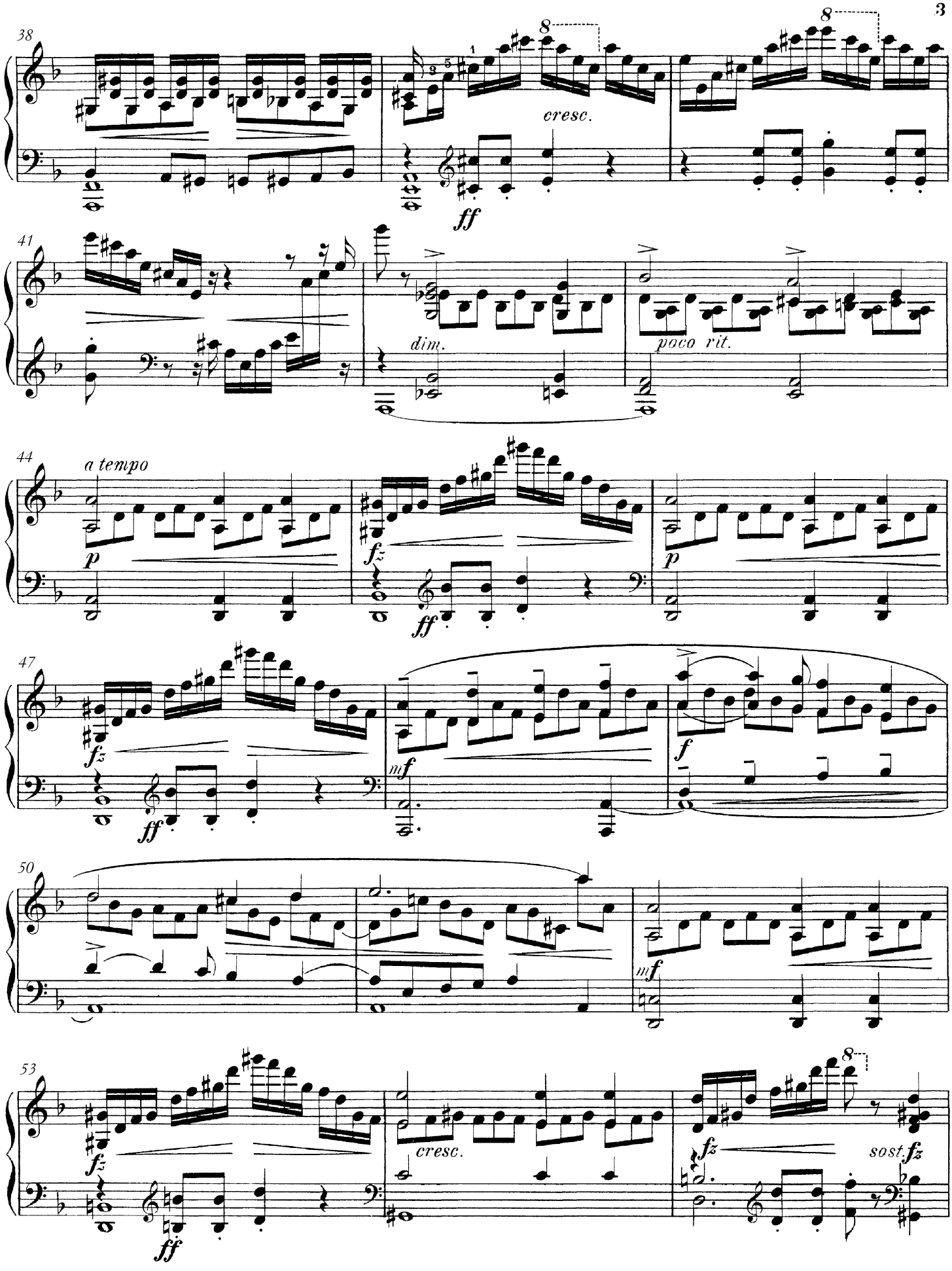
38
cresc.
ff
41
dim.
poco rit.
44
a tempo
p
fz
ff
47
mf
f
50
mf
53
cresc.
sost.

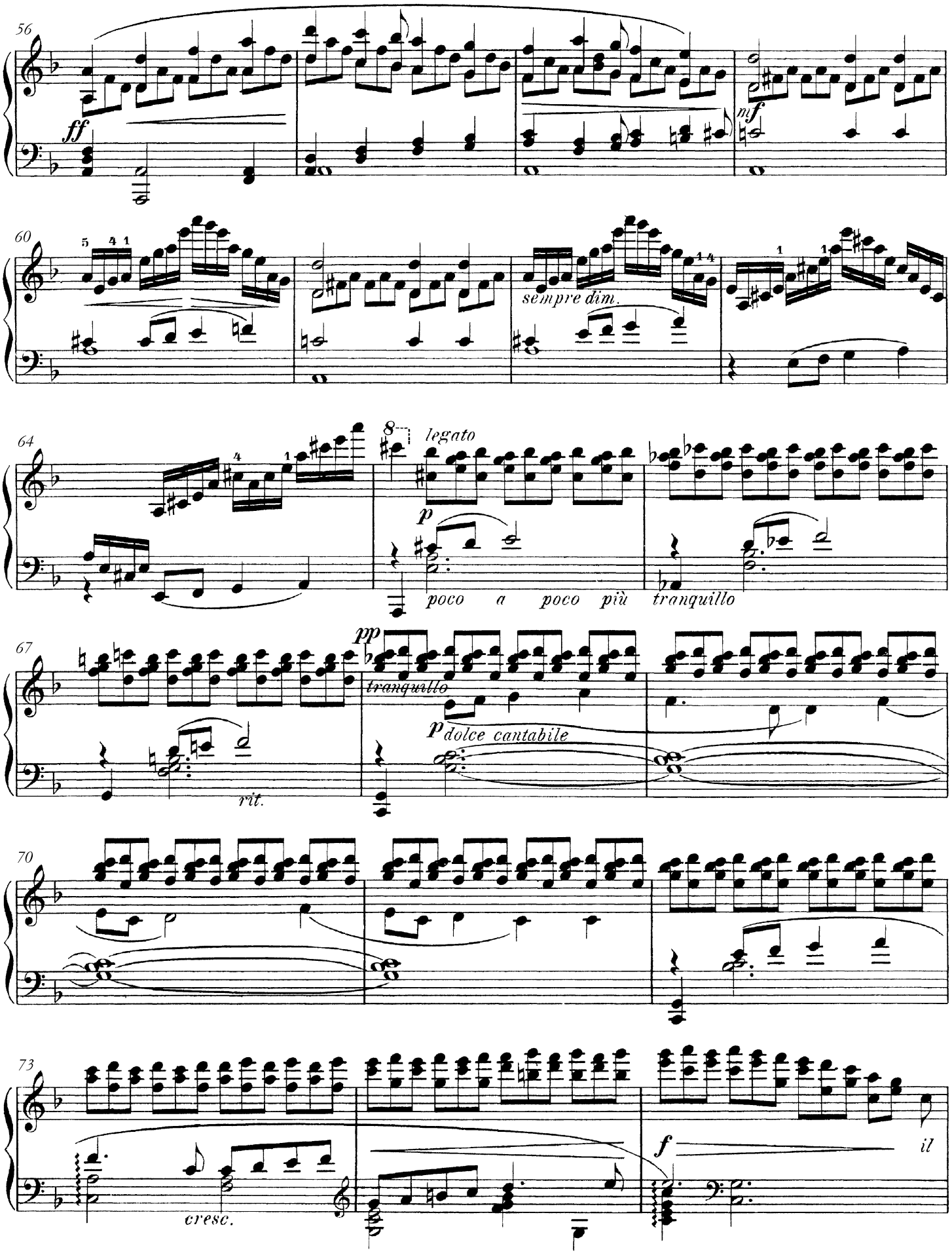
56
ff
mf
60
sempre dim.
64
8
legato
p
poco a poco più tranquillo
67
pp
tranquillo
p dolce cantabile
rit.
70
73
cresc.
f
il

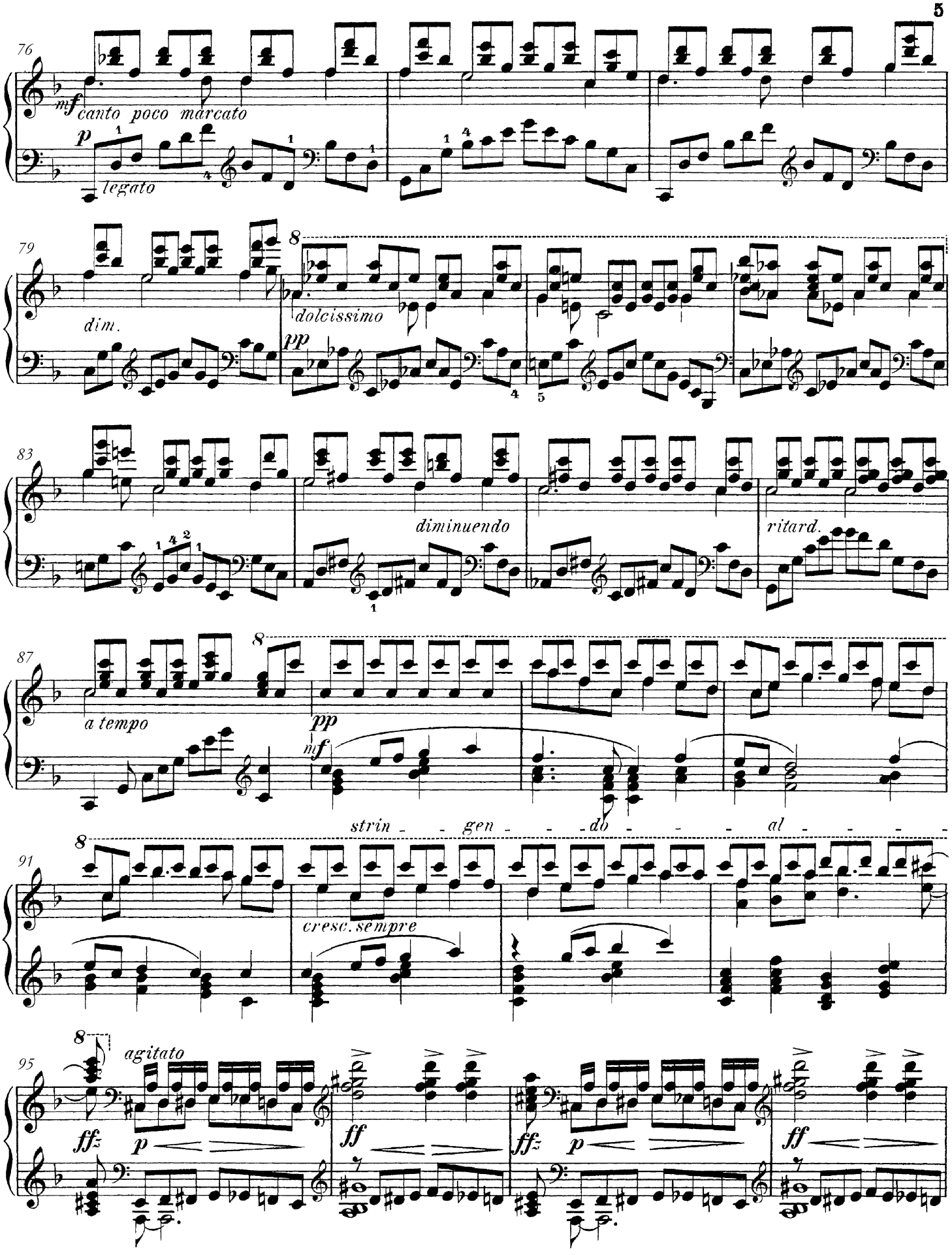
76
mf
canto poco marcato
p
legato
79
dim.
8
dolcissimo
pp
83
diminuendo
ritard.
87
a tempo
8
pp
mf
strin - - gen - - - do - - - - al - - - - -
91
8
cresc. sempre
95
8
agitato
ffz
p
ff
ffz
p
ff

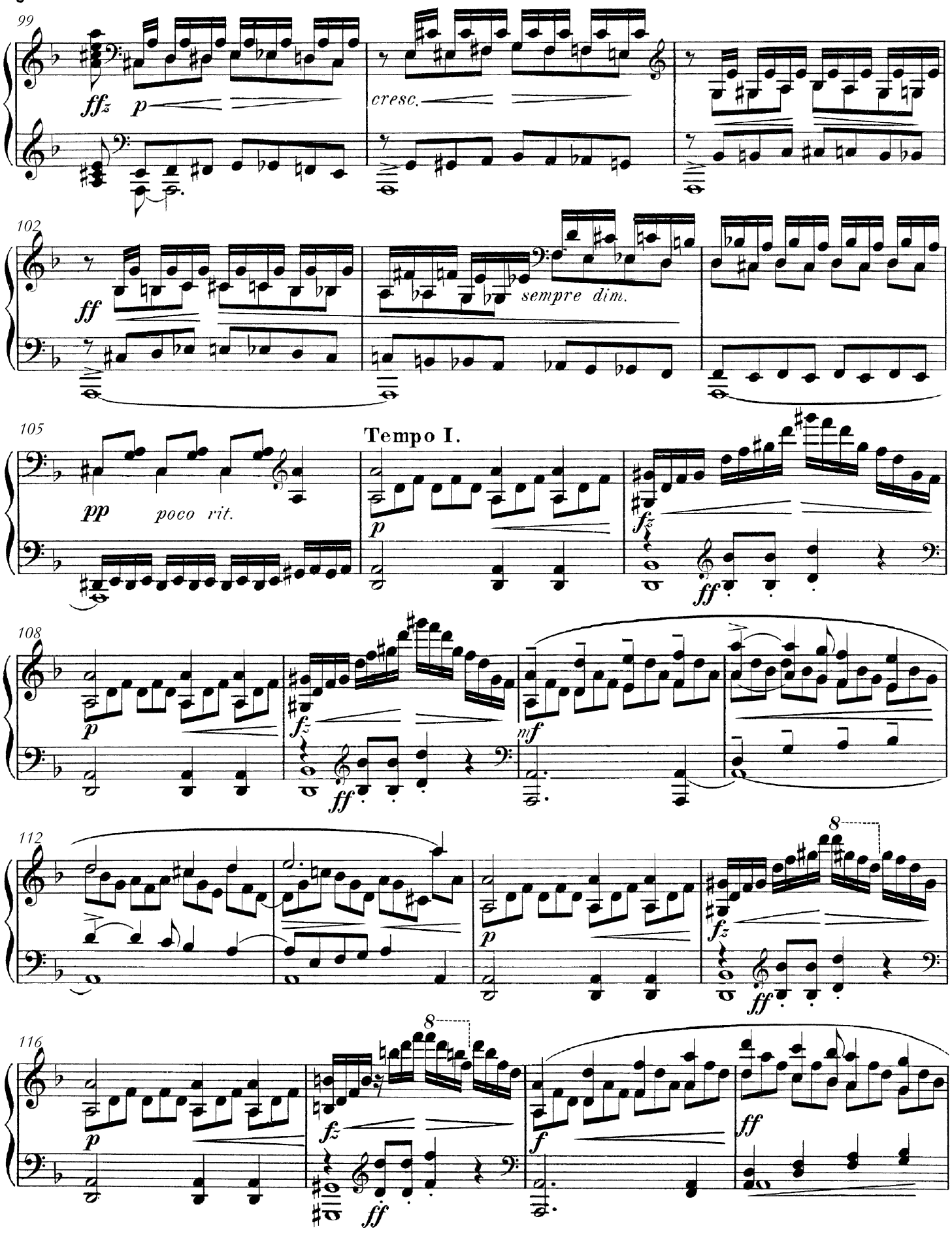
99
fffz
p
cresc.
102
ff
sempre dim.
105
pp
poco rit.
Tempo I.
p
fz
ff
108
p
fz
ff
mf
112
p
fz
ff
8
116
p
fz
ff
8
f
ff

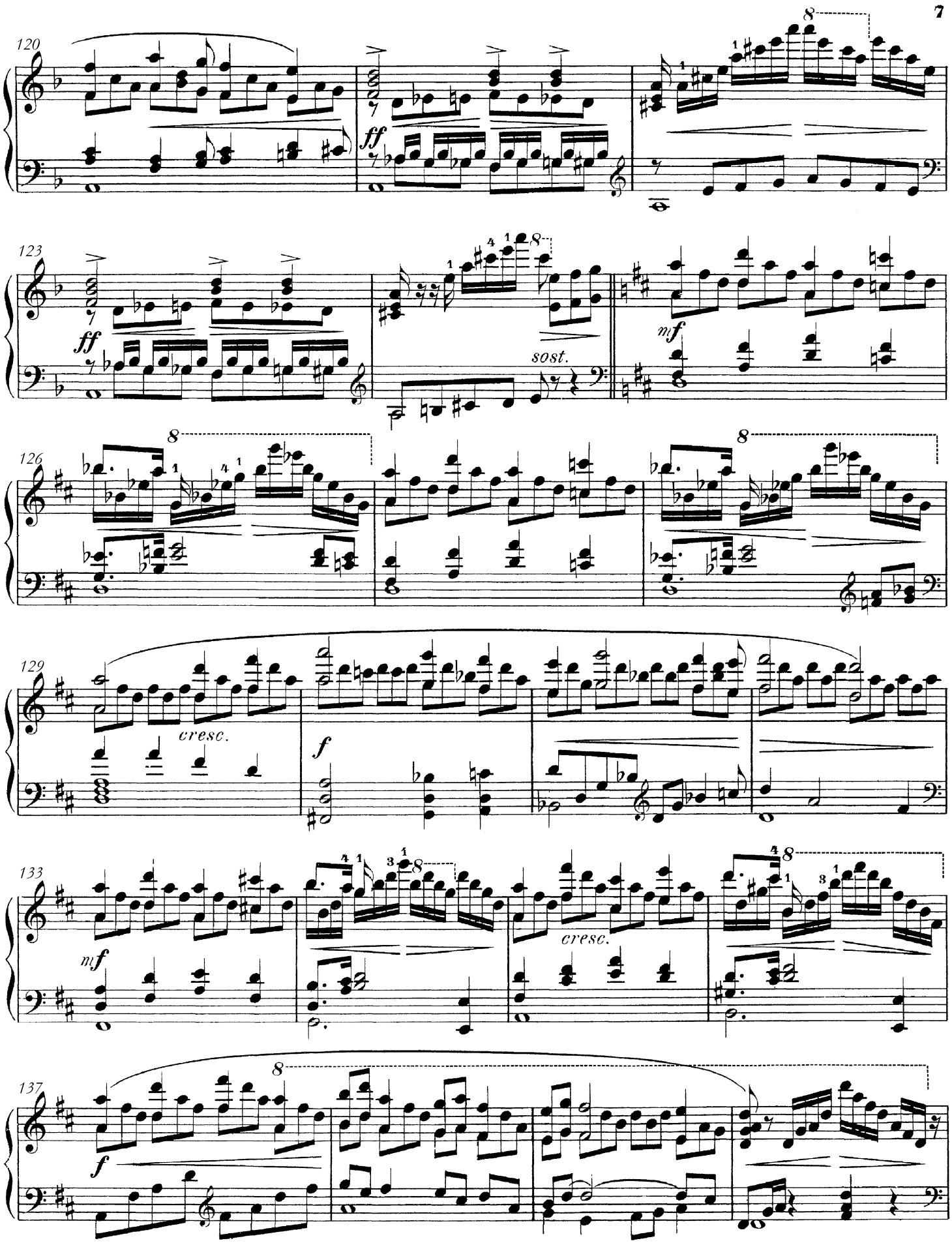
120
ff
123
ff
sost.
mf
126
129
cresc.
f
133
mf
cresc.
137
f

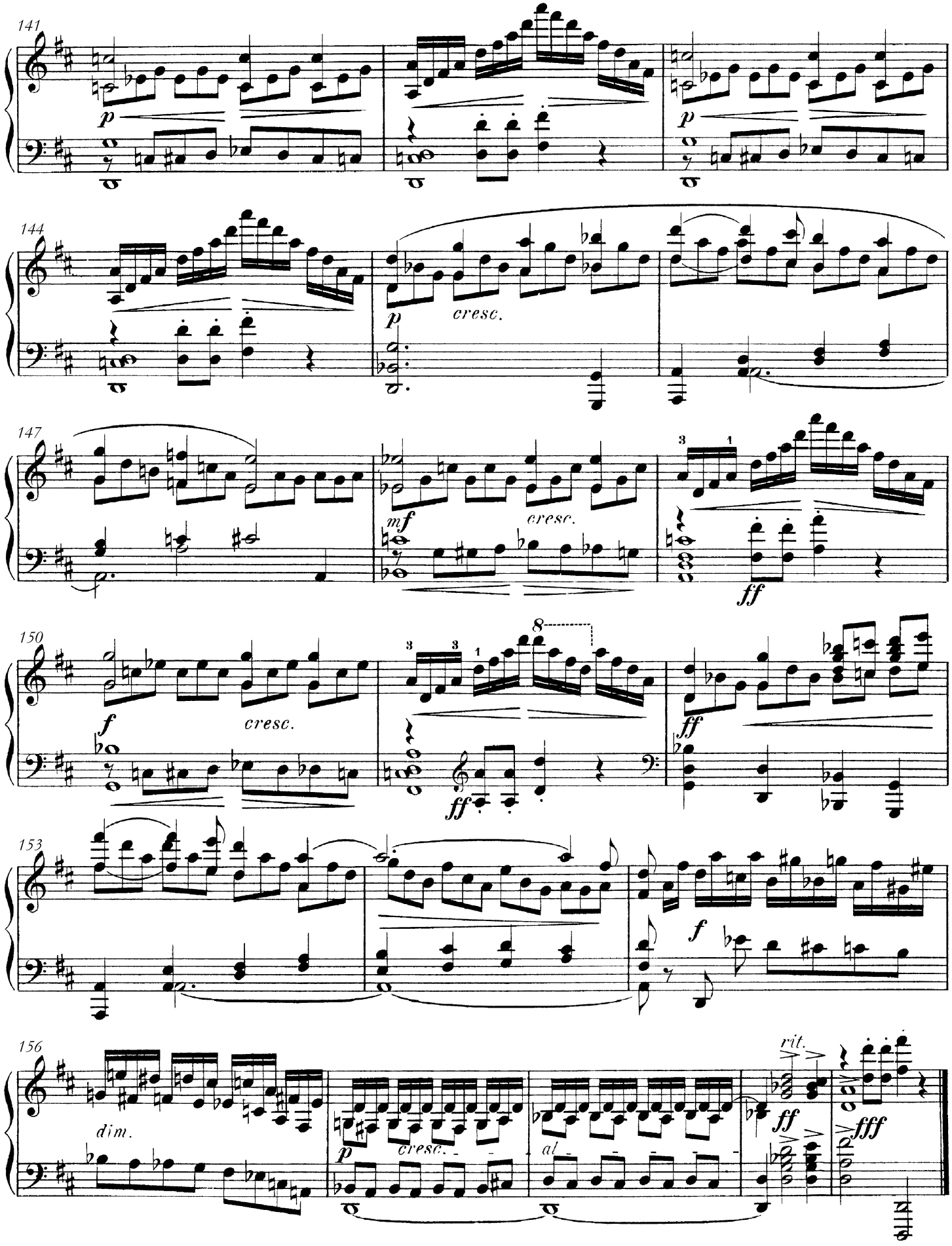
141
p
144
p
cresc.
147
mf
cresc.
ff
150
f
cresc.
8
ff
ff
153
f
156
dim.
p
cresc.
al
rit.
ff
fff

Richard Andersson

I historieskrivningen är Richard Andersson (1851–1918) allra mest omtalad för sin musikskola som onekligen var betydelsefull och som dessutom fortsatte sin framgångsrika verksamhet i många år efter hans bortgång. Richard Anderssons musikskola som den hette grundades i Stockholm 1886. Den var inte bara en mottagare av elever som senare skulle bli viktiga gestalter i svenskt musikliv (Astrid Berwald, Wilhelm Stenhammar, m.fl.), utan bildade med sitt lysande lärarkollegium också en givande miljö (Tor Aulin, Lars Zetterqvist, Emil Sjögren, m.fl.).

Ändå var Richard Andersson först och främst pianist. Han utbildade sig vid Musikkonservatoriet för bland annat Ludvig Norman, debuterade 21 år gammal. Andersson fortsatte sina studier i Berlin, där han fick Clara Schumann som pianolärare. Samtidigt studerade han kontrapunkt och komposition. Redan under åren i Berlin började han undervisa i piano. Efter hemkomsten till Stockholm 1884 kombinerade han pianospelandet med att vara pedagog. Han blev lärare vid Musikkonservatoriet 1904, men slutade efter två år – den egna musikskolan krävde hans engagemang.

Richard Andersson komponerade främst för sitt instrument, men skrev också sånger. Som efterfrågad pianist och hängiven pedagog blev han hans möjligheter att komponera allt mindre. Merparten verk kom därför till under hans yngre dagar.

Invald i Kungl. Musikaliska akademien den 17 december 1890, som ledamot nr 482.

© *Gunnar Ternhag,* Levande Musikarv

Höststämning opus 8

Från början av sin karriär föreföll Richard Andersson ha haft tonsättarambitioner. Som efterfrågad pianist och sedermera hängiven pedagog blev hans möjligheter att komponera av naturliga skäl begränsade. Merparten av hans kompositioner skrevs därför under studieåren från 1867 fram till 1884 då den pianistiska och pedagogiska verksamheten tog överhanden. Fjorton av de nitton opusnumrerade verken skrevs under denna period liksom de flesta utan opus.

Flertalet av Richard Anderssons pianostycken ansluter sig till romantikens karaktärsstycke och är kortare verk av måttlig svårighetsgrad uppenbarligen skrivna för pedagogiska syften. Det rör sig om parafraser av folkdanser och folkmelodier från skilda länder samt olika stämningsbilder, och styckena är utformade som ett slags genremässiga arketyper. I Schumannsk efterföljd kan samlingarna också framföras som sammanhållna enheter. Han lade i sin undervisning stor tonvikt vid att finna och gestalta innehållet i varje enskilt stycke.

Av de ofta noggrant inskrivna föredragsanvisningarna att döma låg mycket av detta sökande i att hitta musikens karaktär. Pianostyckena kan ses som övningar i att hitta karaktärsegenheterna hos de individuella

numren. Det lite längre och tyngre Höststämning op. 8 kan till och med sägas ha tonmåleriska inslag. Det gäller såväl i själva stämningsanslaget, höststämningen som sådan, som den i styckets mellandel antydda ovädersskildringen.

© *Bertil Wikman*, Levande Musikarv

Källkritisk kommentar

Richard Andersson: *Höststämning (Pensées d'automne)*

Källmaterial

Denna utgåva av Richard Anderssons *Höststämning (Pensées d'automne)* baserar sig på följande primärkälla (**T**): ett nottryck, s. 7–14 i *Album för piano af svenske tonsättare,* publicerat av Gehrman (pl. nr 372), som återfinns hos Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (signum PB/Sv 1056 ex. B). Titelsidan lyder: ”Album / för / Piano / af / Svenske Tonsättare. / Stockholm, / Gehrman & Cº / Med förlagsrätt. / C. G. Röder, Lit.Etab. Leipzig.” Utgåvans plåtnummer tyder på en första publicering år 1892.

Som sekundärkälla (**A**) har använts en autograf av tonsättarens hand daterad april 1892. Den återfinns hos Stiftelsen Musikkulturens Främjande (signum MMS 188). Omslaget har följande text: ”Höststämmning / af / Richard Andersson / April 1892”.

Kommentarer

Nottexten i föreliggande utgåva utgör en reproduktion av notbilden i **T**, där utgivarens emendationer har förts in. Justering av förtecken som inte har medfört förändrad läsart har utförts utan kommentar. I övrigt anförs nedanstående anmärkningar.

Takt / System	**Anmärkning**
27 / undre	**A** har g1 istället för e1 på det andra slaget.
43 / övre	**T** saknar uppåtgående notskaft på 8-del nr 7, 9 och 11, vilket finns i **A**.
80 / övre	**T** saknar nedåtgående notskaft på det tredje sla get i understämman, vilket finns i **A**.
149 / undre	**A** har *f* (ej *ff*) på det andra slaget.

© *Hans-Erik Goksöyr,* Levande Musikarv

Richard Andersson

Richard Andersson (1851–1918) is most remembered for his school of music, which was undeniably important and also continued its successful activities for many years after his death. Richard Andersson's School of Music was founded in Stockholm in 1886. It not only received students who would later become important figures in Swedish musical life (Astrid Berwald, Wilhelm Stenhammar and others), but also provided a fruitful environment through its brilliant board (Tor Aulin, Lars Zetterqvist, Emil Sjögren and others).

Nevertheless, Richard Andersson was first and foremost a pianist. He studied at the Conservatory for Ludvig Norman among others, making his debut at 21. Andersson continued his studies in Berlin, where Clara Schumann was his piano teacher. He also studied counterpoint and composition. He began teaching piano during his years in Berlin. After returning home to Stockholm in 1884, he combined performing and teaching. He became a teacher at the Conservatory in 1904, but stopped after two years, as his own music school required his attention.

Richard Andersson mainly composed for his own instrument, but also wrote songs. As a pianist in demand and dedicated educator, his opportunities for composition diminished. Most of his work, therefore, was written in his younger days.

On December 17, 1890, he was elected to the Royal Academy of Music as member No. 482.

© *Gunnar Ternhag,* Levande Musikarv
Transl. Martin Thomson

Autumn Atmosphere op. 8

From the beginning of his career, Richard Andersson, appears to have had ambitions to become a composer. In demand as a pianist, and later a devoted teacher, his opportunities to compose were thus somewhat limited. Most of his compositions were therefore written during his time as a student, from 1867 until 1884, after which his pianistic and pedagogical activities began to take precedence. Fourteen of the nineteen opus-numbered works were written during this period, as were many of those without opus numbers.

The majority of Richard Andersson's piano works adhere to the Romantic character piece, together with shorter works of moderate difficulty, which were more obviously written for educational purposes. These involve paraphrases of folk dances and folk songs from a number of countries, portraying a range of atmospheric impressions, with the pieces designed as different kinds of genre archetypes. In imitation of Schumann, the collections can also be presented as cohesive units. In his teaching, he placed emphasis on finding and shaping the con-

tent of each individual piece. Carefully inscribed performance directions are therefore often included, which assist with the pursuit of identifying the music's character. His piano pieces can thus be seen as exercises in identifying the characteristic idiosyncrasies within the individual works. The longer and heavier Autumn Atmosphere op. 8 can even be said to have elements of tone painting. This is applied not only to facilitate the overall mood, but also in the middle section of the work, which includes the portrayal of a storm.

© *Bertil Wikman*, Levande Musikarv
Transl. Robin McGinley